

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

30 юни 1966 година*

По дело 56/65

с предмет запитване, отправено да Съда въз основа на член 177 от Договора за създаване на Европейската икономическа общност, от Cour d'Appel (първи състав), Париж, с цел да получи в спора висящ пред този съд между,

Société Technique Minière (L.T.M)

и

Maschinenbau Ulm GmbH,

преюдициално решение относно тълкуването на:

1. Член 85, параграф 1 от Договора за ЕИО и определени регламенти, приети по прилагането му;
2. Член 85, параграф 2 от упоменатия договор,

СЪДЪТ,

в състав: г-н Ch. L. Hammes, председател, г-н L. Delvaux, председател на състав, г-н A. M. Donner, г-н A. Trabucchi, г-н R. Lecourt (докладчик), съдии,

генерален адвокат: г-н K. Roemer,
секретар: г-н A. Van Houtte,

постанови настоящото

Решение

С решение от 7 юли 1965 г., постъпило в деловодството на Съда на следващия 19 ноември, Cour d'Appel, Париж, първи състав, внесе в Съда за преюдициално решение, съгласно член 177 от Договора за ЕИО, определени въпроси за тълкуването на член 85 от упоменатия договор.

Въпросите са формулирани, както следва:

* Език на производство то: френски.

„1. Какво тълкуване трябва да се даде на член 85, параграф 1 от Римския договор и регламентите на Общността, приети по неговото прилагане по отношение на споразуменията, които не са били съобщени и които, доколкото признават „изключително право за продажба”,

- не забраняват на концесионера реекспортирането към други пазари на Европейската икономическа общност на стоки, които са придобити от предоставящия изключителното право на продажба;

- не включват задължение на предоставящия изключителното право на продажба да забрани на своите концесионери в други държави от общия пазар да продават неговите продукти на територията, на която основна отговорност има концесионера, с когото е сключено споразумението;

- не възпрепятстват правото на търговците и потребителите в страната на концесионерите да придобиват приходи от паралелен внос от концесионери или доставчици от други държави в общия пазар;

- изисква концесионерите да получат съгласие от даващия изключителното право преди продажбата на машините, които е вероятно да се конкурират със стоки, за които се отнася концесията”.

2. Изразът „автоматично недействителен”, използван в член 85, параграф 2 от Римския договор означава ли, че при наличието на една клауза, забранена от член 85, параграф 1, целият договор се обявява за недействителен или е възможно недействителността да бъде ограничена само до забранената клауза?

Юрисдикцията на Съда

Société Technique Minière, страна по процеса пред апелативния съд, Париж, възразява, че докато привидно задава въпроси по тълкуването, апелативният съд всъщност задава въпроси по жалбата, което попада само в юрисдикцията на националните съдилища.

Съгласно разпоредбите на член 177 от Договора, Съдът има юрисдикцията да постановява преюдициални решения по тълкуването и законността на мерките на Общността. Същият член предвижда, че всеки съд или трибунал на държава-членка може да поиска Съдът да постанови решение относно такива въпроси, ако счита, че решението по въпроса е необходимо, за да може този съд да постанови решение. Следователно, Съдът не може да сам да се намеси при оценяването на причините, поради които националният съд или трибунал е счел, че те са необходими. Въпреки че Съдът няма юрисдикцията да взема под внимание прилагането на Договора към отделните дела, той може да извлича от отделните елементи по делото тези въпроси по тълкуването или законността, които сами попадат под неговата юрисдикция. Освен това, нуждата да се постигне полезно тълкуване на обсъжданите разпоредби обосновава националния съд при излагането на правния контекст, в който трябва да се постави исканото тълкуване. Съдът може, следователно, да извлече от правните елементи, описани от Cour d'Appel, Париж, информацията, необходима за разбирането на поставените въпроси и за подготовката на подходящия отговор.

Първият въпрос относно тълкуването на член 85, параграф 1

От Съда е поискано да тълкува член 85, параграф 1 по отношение на „споразуменията, които не са били съобщени” и които при определени условия дават „изключителни права за продажба”.

Неизпълнение на задължението за съобщаване на Комисията

За да бъде забранено като несъвместимо с общия пазар съгласно член 85, параграф 1 от Договора, едно споразумение между предприятия трябва да изпълнява определени условия, зависещи по-малко от правния характер на споразумението, отколкото от неговото действие върху „търговията между държавите-членки” и неговото действие върху „конкуренцията”.

По този начин, така както член 85, параграф 1 от Договора се основава на преценката за действието на споразумението от два аспекта на икономическата оценка, той не може да се тълкува като въвеждащ никакви предварителни решения по отношение на тази категория споразумения, определена от техните правни характеристики. Следователно споразумение, където производителят поверява продажбата на своите стоки в определена зона само на един дистрибутор, не може автоматично да попадне под забраната на член 85, параграф 1. Но такова споразумение може да съдържа елементите, посочени в тази разпоредба, поради специфична фактическа ситуация или строгост на клаузите, защитаващи изключителното право за продажба.

Тъй като Регламенти № 17/62 и 153/62 не могат да разширят по никакъв начин забраните, наложени в член 85, параграф 1 от Договора, фактът, че едно споразумение не е съобщено на Комисията, както е постановено в тези регламенти, не прави споразумението автоматически недействително. То може да има действие що се отнася до изключението съгласно член 85, параграф 3 от Договора, ако по-късно се установи, че това споразумение е едно от тези, които попадат под забраната, уредена в член 85, параграф 1. Забраната върху едно такова споразумение зависи само от един въпрос, а именно дали, взимайки предвид обстоятелствата по делото, споразумението, обективно разгледано, съдържа елементите, представляващи упоменатата забрана, както е посочено в член 85, параграф 1 от Договора.

Необходимостта от споразумение „между предприятия”

За да попадне под забраната, споразумението трябва да е било сключено между предприятия. Член 85, параграф 1 от Договора не прави разлика по отношение на това дали страните са на едно и също ниво в икономиката (така наречените хоризонтални споразумения) или са на различни нива (така наречените вертикални споразумения). Следователно едно споразумение, съдържащо клауза „дава изключителни права за продажба” може да изпълнява това условие.

Действие върху търговията между държавите-членки

Споразумението също така трябва да бъде такова, което „да оказва влияние върху търговията между държавите-членки”.

Тази разпоредба, изяснена с въвеждащите думи на член 85, който препраща към споразуменията, дотолкова доколкото те са „в несъответствие с общия пазар”, е насочена към определяне полето на приложение на забраната, чрез определяне на условие, според което може да се предполага, че съществува възможност реализацията на единния пазар между държавите-членки да бъде възпрепятствана. Това всъщност е дотолкова, доколкото споразумението може да окаже въздействие върху търговията между държавите-членки, каквато е намесата в конкуренцията, причинена от това споразумение, и която попада по забраната на правото на Общността, уредена в член 85, докато в обратния случай избягва тази забрана. За да бъде изпълнено това изискване, трябва да е възможно да се предвиди в достатъчна степен вероятността на основата на определени обективни правни фактори или факти, че въпросното споразумение може да окаже въздействие, пряко или косвено, действително или вероятно, върху търговския поток между държавите-членки. Следователно, за да се определи дали едно споразумение, което съдържа клауза „предоставяне на изключителни права за продажба” попада в полето на приложение на член 85 от Договора, е необходимо да се разгледа по-специално дали той е в състояние да доведе до разделяне на части на пазара на определени стоки между държавите-членки и по този начин да предаде повече трудности на взаимното проникване на търговията, която Договора има за цел да създаде.

Действие на споразумението върху конкуренцията

Накрая, за да може спорното споразумение да попадне под забраната, съдържаща се в член 85, параграф 1 от Договора, трябва да има за „своя задача или действие предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията на общия пазар”.

Фактът, че това не са кумулативни, а алтернативни изисквания, посочени с връзката „или”, първо води до нуждата от разглеждане на точната цел на това споразумение в икономическия контекст, в който то ще се прилага. Това влияние върху конкуренцията, посочено в член 85, параграф 1 от Договора, трябва да бъде в резултат от всички или някои от клаузите на самото споразумение. Въпреки това, когато анализът на упоменатите клаузи не разкрие въздействие върху конкуренцията, което да е достатъчно вредно, последиците от споразумението трябва също да се разгледат и за да попадне това споразумение под забраната, е необходимо да се установи, че тези фактори са налице, което да покаже, че конкуренцията всъщност е била предотвратена, ограничена или нарушена в значима степен.

Въпросната конкуренция трябва да се разбира в действителния контекст, в който тя би се случила, ако липсваше оспорваното споразумение. По-специално може да се появи съмнение относно това дали има намеса в конкуренцията, ако упоменатото споразумение изглежда наистина необходимо за навлизането на предприятието в нова икономическа област. Следователно, за да се реши дали едно споразумение съдържа клауза „предоставяне на изключителни права за продажба”, то трябва да се разглежда като попадащо под забраната, поради

своите цели или действие, и е целесъобразно да се вземе предвид по-специално характера и количеството, ограничено или по друг начин, на стоките, предмет на споразумението, положението и важноста на предоставящия изключителното право на продажба и концесионера на пазара на съответните стоки, изолирания характер на оспорваното споразумение, или като алтернатива неговото положение в серия от споразумения, строгостта на клаузите, които имат за цел да защитят изключителното право на продажба, или като алтернатива, възможностите, които са позволени на другите търговски конкуренти на същите стоки чрез паралелния реекспорт или внос.

Вторият въпрос относно тълкуването на член 85, параграф 2

Член 85, параграф 2 от Договора предвижда, че „всички споразумения или решения, забранени съгласно настоящия член, подлежат на автоматична отмяна.”

Тази разпоредба, която има за цел да гарантира съответствието с Договора, може да се тълкува само като се разгледа нейната цел в правото на Общността и трябва да бъде ограничена до този контекст. Въпросната автоматична отмяна се прилага само за тези клаузи от споразумението, които са засегнати от забраната или за цялото споразумение, ако стане ясно, че тези клаузи са неразделна част от самото споразумение. Като резултат само договорните разпоредби, които не са повлияни от забраната и които, следователно, не се отнасят до прилагането на Договора, попадат извън обхвата на правото на Общността.

По съдебните разноски

Разноските, направени от Комисията на Европейската икономическа общност, която представи своето становище пред Съда, не могат да бъдат предмет на възстановяване.

Доколкото това производство засяга страните по главното производство, то има характера на фаза в делото, висящо пред Cour d'Appel, Париж, и решението относно съдебните разноски е от компетентността на този съд.

По изложените съображения,

като се произнася по въпросите, поставени пред него за преюдициално решение, с определение от 7 юли 1965 г., Съдът реши:

В отговор на първия въпрос

Споразумения, съдържащи клауза „предоставяне на изключителни права за продажба”, не е задължително, по своя характер, да съдържат елементи, които са несъвместими с общия пазар, както е посочено в член 85, параграф 1 от Договора, въпреки че едно споразумение от такъв вид може, когато се разглежда самостоятелно, да съдържа тези елементи поради определена фактическа ситуация или специфични клаузи, при условие че са спазени следните условия:

1. Споразуменията, съдържащи клауза „предоставяне на изключителни права за продажба”, трябва да се сключени между предприятия, независимо от това каква може да бъде тяхната съответна позиция в икономическия процес.

2. Ако споразумението попада в обхвата на приложение на член 85 от Договора, то трябва да съдържа такива характеристики, на основата на мрежа от обективни правни фактори или факти и като се вземе предвид това, което обосновано може да се предвиди, то трябва да съществуват опасения, че споразумението би могло да окаже влияние, пряко или косвено, действително или вероятно, върху търговския поток между държавите-членки и е способно да попречи на реализацията на единния пазар между въпросните държави.

В този смисъл, следва да се обърне специално внимание на това дали споразумението е в състояние да раздели пазара на определени стоки между държавите-членки.

3. Споразумението трябва да има за своя цел действие по предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията.

Когато се разглежда предмета на изключителното право за продажба, тези заключения трябва да са в резултат от обсъждането на всички или някои от клаузите на споразумението.

При неспазването на тези условия, последиците от споразумението трябва се разгледат и трябва да обосноват заключението, че споразумението предотвратява, ограничава или нарушава конкуренцията в значителна степен.

В този смисъл, специално внимание трябва да се обърне на строгостта на клаузите, разрешаващи изключително право на продажба, характера и количеството стоки, предмет на споразумението, позицията на предоставящия изключителното право на продажба и концесионера на пазара на въпросните стоки или когато е приложимо, на други споразумения, образуващи част от самата система.

В отговор на втория въпрос

Абсолютната недействителност, уредена в член 85, параграф 2, се прилага за всички разпоредби на договора, които не са съвместими с член 85, параграф 1.

Последиците от тази недействителност за всички други аспекти на споразумението не засягат правото на Общността.

Cour d'Appel, Париж, трябва да се произнесе относно съдебните разноски.

Произнесено на открито съдебно заседание в Люксембург на 30 юни 1966 година.

Подписи